

International arbejdskraft i landbruget og fødevarerindustrien

Fødevarerproduktionen i Danmark har brug for internationale hoveder og hænder. De internationale medarbejdere udgør en større andel af beskæftigelsen i landbruget og fødevarerindustrien end gruppens andel af den samlede beskæftigelse i Danmark. Størstedelen har en uddannelse og deres arbejde er præget af manuelle arbejdsopgaver. En stor del af de yngre beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien er internationale medarbejdere og det er især statsborgere fra Ukraine, Rumænien og Polen, som er beskæftiget i erhvervet. Mere end en tredjedel af de internationale ansatte har børn i Danmark og 70 pct. af de internationale medarbejdere, der var beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien i 2010, befinder sig stadig i Danmark ti år efter.

Den internationale arbejdskraft fylder altså relativt mere i landbruget og fødevarerindustrien. I 2019 var 17 pct. af de beskæftigede indenfor landbruget og fødevarerindustrien⁵ internationale medarbejdere. Til sammenligning udgjorde internationale medarbejdere 9 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark. I landbruget og fødevarerindustrien er de internationale medarbejdere især beskæftiget i den animalske produktion med avl og opdræt samt på slagterierne, jf. Tabel 3.1. Derudover aftager den vegetabiliske produktion en stor del af beskæftigelsen i branchen, internationale såvel som danske medarbejdere.

Tabel 3.1
Danske og internationale beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien, 2019

Pct.

Erhverv	Danskere	Internationale	I alt
Vegetabilisk produktion	29%	17%	27%
Animalsk produktion	21%	41%	25%
Blandet drift	4%	4%	4%
Slagterier	11%	21%	12%
Mejerier	10%	4%	9%
Bagerier, brødfabrikker mv.	13%	7%	12%
Anden fødevarerindustri	11%	6%	10%
Total	100%	100%	100%

Anm.: Erhvervene *vegetabilisk produktion*, *animalsk produktion* og *blandet drift* summerer til Danmarks Statistiks DB07 127-gruppering *landbrug og gartneri* dog eksklusive *avl af pelsdyr mv. og kenneler*, som er udeladt. Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

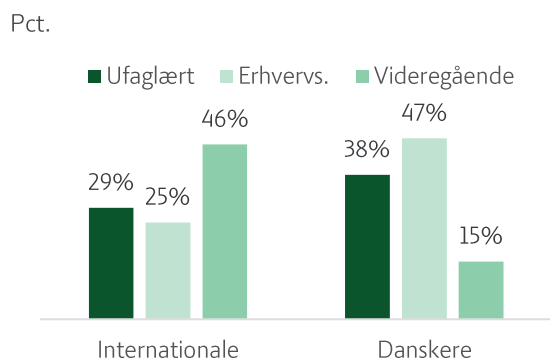
Størstedelen af de internationale medarbejdere har en uddannelse

En større andel af de internationale beskæftigede har en uddannelse sammenlignet med de danske beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien. Blandt de internationale medarbejdere har en fjerdedel af de beskæftigede en erhvervsuddannelse,

⁵ Erhvervet defineres pba. Danmarks Statistiks DB07 127-gruppering og omfatter brancherne *landbrug og gartneri*, *slagterier*, *mejerier*, *bagerier og brødfabrikker mv. samt anden fødevarerindustri*. Erhvervene *avl af pelsdyr mv. og kenneler* er dog udeladt.

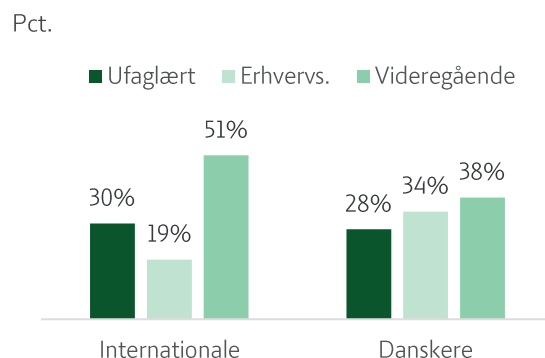
mens 46 pct. har en videregående uddannelse, jf. Figur 3.1. Samlet set har 71 pct. af de internationale beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien altså en uddannelse. Det efterlader en andel på 29 pct., der er ufaglærte blandt de internationale medarbejdere. Til sammenligning har 62 pct. af de danske beskæftigede en uddannelse mens 38 pct. er ufaglærte.

Figur 3.1
Uddannelsesniveau blandt beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

Figur 3.2
Uddannelsesniveau blandt alle beskæftigede i Danmark, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), november 2019.

Den arbejdskraft, vi i Danmark tiltrækker fra udlandet, har generelt et højt uddannelsesniveau, jf. Figur 3.2. 70 pct. af det samlede antal internationale medarbejdere i Danmark havde i 2019 en uddannelse, mens 72 pct. af de danske beskæftigede havde en uddannelse. De to grupper ligger altså for hele Danmark omtrentligt på niveau dog med en lidt større andel af ufaglærte blandt de internationale beskæftigede, hvorimod andelen af ufaglærte blandt de internationale medarbejdere i landbruget og fødevarerindustrien er 9 pct. mindre end blandt deres danske kollegaer jf. Figur 3.1.

Det indikerer, at der er kortere mellem de internationale medarbejdere blandt videnskompetencerne i landbruget og fødevarerindustrien. Blandt de beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien med en videregående uddannelse er hver 3. således en international medarbejder. Til sammenligning er det hver 9. når vi betragter de beskæftigede med en videregående uddannelse i Danmark samlet set. Dette skal naturligvis ses i sammenhæng med, at de internationale medarbejdere udgør en større andel af de beskæftigede i erhvervet end det generelt gør sig gældende for den internationale arbejdskraft i Danmark, men deres fordeling over uddannelsesniveauer er altså omtrent på niveau med internationale beskæftigede generelt.

Kigger vi på hvilke uddannelser, der ligger i top tre hos de internationale beskæftigede, der har en videregående uddannelse, har 39 pct. en mellemlang videregående uddannelse, 33 pct. har en kandidat og 15 pct. har en kort videregående uddannelse. Detaljeringniveauet er ikke finere blandt de internationale medarbejdere. Betragter vi tilsvarende top tre blandt de danske beskæftigede, der har en videregående uddannelse, ligger en kandidat i erhvervsøkonomi (cand.merc.) på en førsteplads med 6 pct., laborant på en anden plads med 5 pct. og folkeskolelærer på en tredje plads med 4 pct. Detaljeringegraden er betydeligt højere blandt de danske beskæftigede, hvorfor andelen således er tilsvarende mindre. På en fjerde-, femte- og sjetteplads med hver især omtrent 2 pct. ligger henholdsvis fødevareteknolog, agronomi (cand.agro) og mejeriteknolog.

Boks 3.1

Definition af danske og internationale medarbejdere

Internationale medarbejdere defineres som personer med et andet statsborgerskab end dansk, der er indvandret til Danmark og som i november 2019 er i beskæftigelse. Der er tale om beskæftigede i alderen 16 år og opefter. Efterkommere af indvandrere, der også har et andet statsborgerskab end dansk og som er i beskæftigelse på opgørelsestidspunktet, indgår her som danskere. Denne definition er valgt ud fra en betragtning om, at efterkommerne, i og med, at de er født i Danmark, ikke på samme måde som deres forældre har kunne træffe en aktiv beslutning om at migrere til Danmark for at arbejde. Der er ikke taget højde for individernes opholdsgrundlag og nogle kan således opholde sig i Danmark på en anden baggrund end ophold til erhverv.

Data tager afsæt i Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS). Alle tal for beskæftigede er i antal personer og siger altså ikke noget om mængden af præsterede arbejdstimer i erhvervet.

De internationale medarbejdere fylder relativt mest i den animalske produktion samt på slagterierne, jf. Tabel 3.2.

Det er danskere med en erhvervsuddannelse, der udgør den største andel af beskæftigelsen på tværs af landbruget og fødevareindustriens erhverv dog med undtagelse af *bagerier, brødfabrikker mv.* Her er det danske ufaglærte beskæftigede, der udgør den største gruppe. Mejerierne og anden fødevareindustri er de to erhverv, hvor gruppen af beskæftigede med en videregående uddannelse udgør de største andele relativt til de øvrige dele af erhvervet. 30 pct. af de beskæftigede på mejerierne har en videregående uddannelse, heraf er 4 pct. internationale medarbejdere.

Tabel 3.2**Uddannelsesniveaue og nationalitet blandt de enkelte erhvervs beskæftigede, 2019**

Pct.

Erhverv	Nationalitet	Ufaglært	Erhvervsudd.	Videregående udd.	I alt
Vegetabilsk produktion	Internationale	3%	3%	5%	100%
	Danskere	33%	44%	13%	
Animalsk produktion	Internationale	6%	5%	17%	100%
	Danskere	27%	40%	6%	
Blandet drift	Internationale	4%	4%	11%	100%
	Danskere	28%	40%	13%	
Slagterier	Internationale	11%	12%	5%	100%
	Danskere	25%	36%	11%	
Mejerier	Internationale	2%	1%	4%	100%
	Danskere	27%	40%	26%	
Bagerier, brødfabrikker mv.	Internationale	5%	2%	3%	100%
	Danskere	49%	33%	8%	
Anden fødevareindustri	Internationale	4%	2%	4%	100%
	Danskere	29%	37%	24%	

Anm.: Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellen afvige fra totalen.

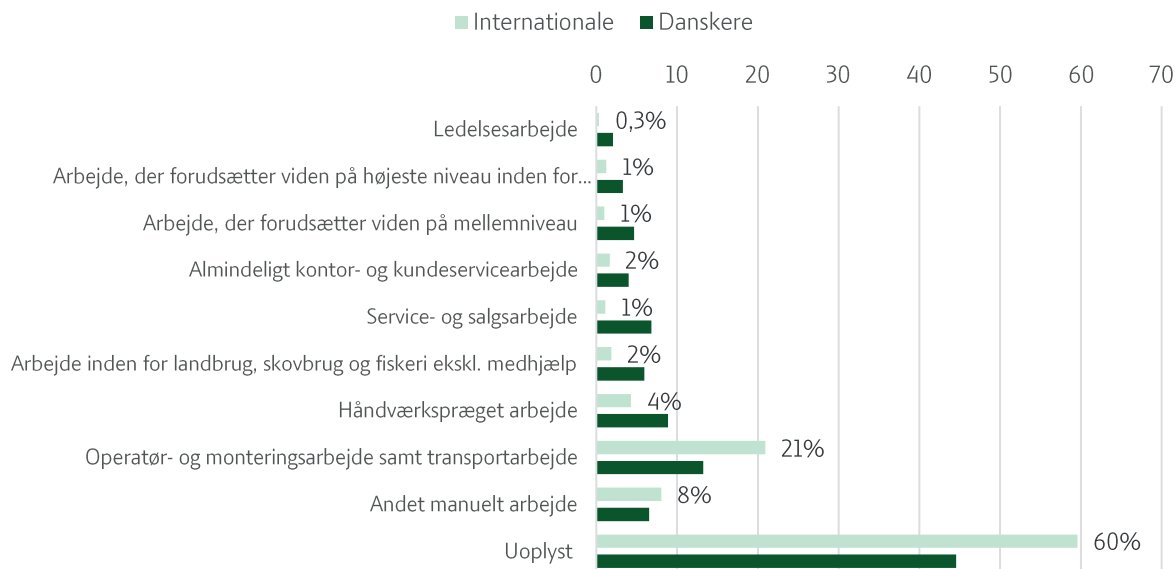
Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019

Internationale ansatte løser manuelle arbejdsopgaver

Hovedparten af de internationale medarbejdere løser manuelle arbejdsopgaver. Over halvdelen af dem, der findes uddannelsesoplysninger på, beskæftiger sig med *operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde*, jf. Figur 3.3. Til sammenligning er dette også den type arbejdsopgaver, som den største andel af de danske medarbejdere beskæftiger sig med, dog udgør gruppen blot en fjerdedel af de danske beskæftigede, der er uddannelsesoplysninger på. Blandt de internationale medarbejdere, der udfører *operatør-, monterings- og transportarbejde*, udfører 81 pct. af dem *industrielt slagterarbejde og behandling af råvarer*.

Figur 3.3
Beskæftigede fordelt over arbejdsfunktioner, 2019

Pct.

Anm.: Data for opgaveløsning er behæftet med en vis usikkerhed, da informationer om arbejdsfunktioner kun er tilgængelige for 40 pct. af de internationale beskæftigede og for 55 pct. af de danske beskæftigede.

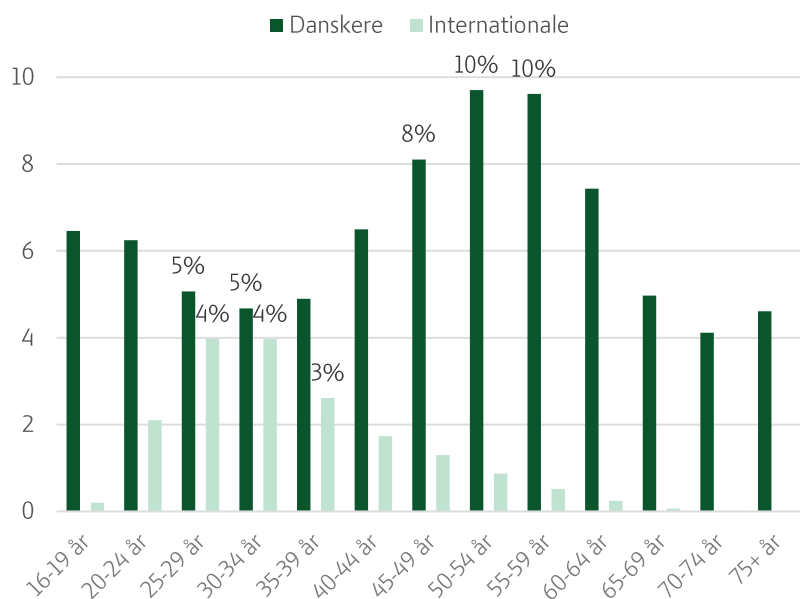
Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

En stor del af den yngre arbejdskraft i erhvervet er internationale medarbejdere

En gennemsnitlig international medarbejder i landbruget og fødevarerindustrien er 13 år yngre end en gennemsnitlig dansk medarbejder. De største grupper af de internationale beskæftigede er i alderen 25-39 år, jf. Figur 3.4. Blandt de danske medarbejdere er de beskæftigede mere jævnt fordelt over aldersgrupperne, dog alligevel med en overvægt af beskæftigede blandt de ældre aldersgrupper. Betragtes beskæftigelsen i erhvervet samlet set, er grupperne af unge internationale og unge danske medarbejdere omtrent lige store, mens der i de helt unge og ældre aldersgrupper er flere danske medarbejdere. Næsten halvdelen af den yngre arbejdskraft i erhvervet blandt 25-34-årige kommer altså fra udlandet.

Figur 3.4 Beskæftigede fordelt over aldersgrupper, 2019

Pct., andel af den samlede beskæftigelse i landbruget og fødevarerindustrien

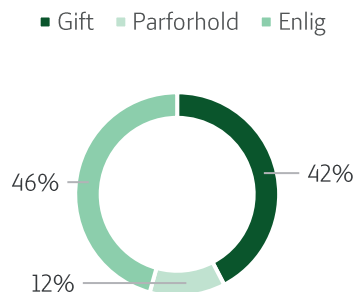
Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

Det er især indvandrere med statsborgerskab i Ukraine, Rumænien og Polen, som er beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien. Statsborgere fra Ukraine udgør 25 pct., fra Rumænien 18 pct. og fra Polen 16 pct. af de beskæftigede i landbruget i 2019 med international baggrund.

De internationale beskæftigede tæller i alt omtrent 16.000 familier i Danmark. Heraf udgør enlige 49 pct.⁶ mens 17 pct. er par uden børn og 35 pct. er børnefamilier. Lidt over en tredjedel af de internationale beskæftigede har altså familier og børn i Danmark. I alt, blandt de beskæftigede i Danmark, er 38 pct. af familierne børnefamilier og andelen af børnefamilier blandt de beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien ligger altså nogenlunde på niveau med det generelle billede.

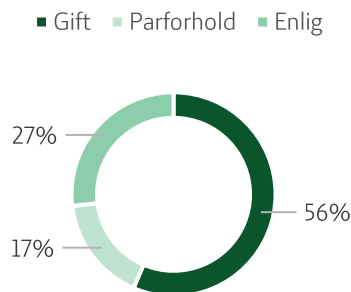
⁶ Begrebet *familie* relaterer sig til familiens identificerende nummer i befolkningsregistret. Enlige har deres eget familie id og tæller således som én familie.

Figur 3.5
Familiære forhold blandt internationale medarbejdere, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

Figur 3.6
Familiære forhold blandt danske medarbejdere, 2019

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2019.

42 pct. af de internationale beskæftigede er gift, mens det gør sig gældende for 56 pct. af de danske beskæftigede, jf. Figur 3.5 og 3.6. Andelen af enlige er større blandt de internationale ansatte, hvilket stemmer overens med, at der er en større andel af unge blandt de internationale ansatte og en større andel ældre blandt de danske ansatte i erhvervet.

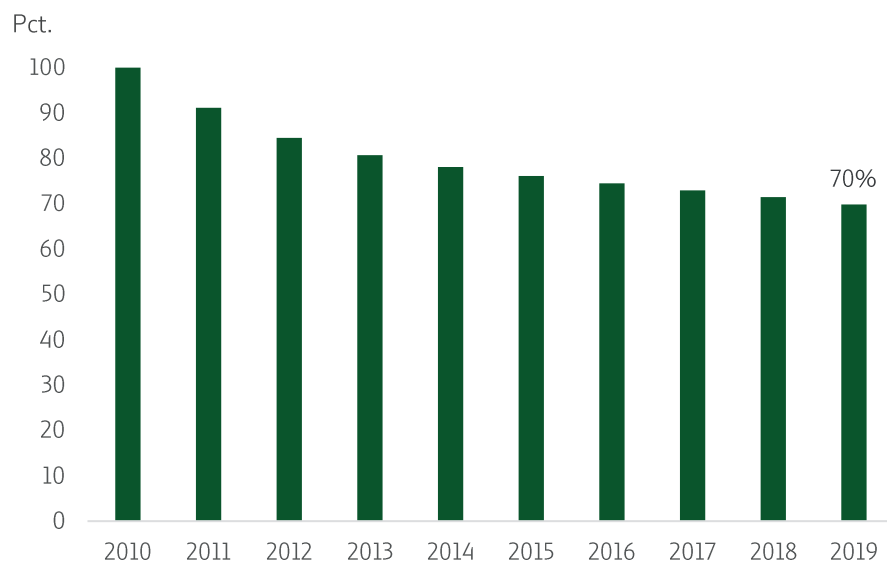
70 pct. af de internationale medarbejdere er stadig i Danmark 10 år senere

Efter 10 år befinder 70 pct. af de internationale beskæftigede, der arbejdede i landbruget og fødevarerindustrien i 2010, sig fortsat i Danmark. Ved at følge de internationale, der i 2010 var beskæftiget i landbruget, over tid kan vi se hvor mange af dem, der bliver i Danmark. Figur 3.7 illustrerer, hvor stor en andel af de internationale beskæftigede, der kan observeres i befolkningen i de efterfølgende år frem til 2019. Figuren antyder, at hovedparten af de internationale, der i 2010 var beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien, har taget langvarigt ophold i Danmark.

45 pct. af de internationale beskæftigede i landbruget og fødevarerindustrien fra 2010 er stadig beskæftiget i landbruget og fødevarerindustrien i 2019. 5 pct. er arbejdsløse på opfølgningstidspunktet, 37 pct. arbejder i en anden branche og 12 pct. er uden for arbejdsmarkedet. Betragtes en tilsvarende beregning for alle internationale beskæftigede i Danmark i 2010 befinder 77 pct. sig fortsat i landet i 2019.

Figur 3.7

Andelen af internationale ansatte, der bliver i Danmark, 2010-2019

Anm.: I 2010 beskæftigede landbruget og fødevareindustrien omtrent 10.100 internationale medarbejdere. Andelen er en tælling af de individer, der fortsat befinder sig i befolkningen i hvert af de efterfølgende år siden 2010.

Kilde: L&F pba. data fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, november 2010-2019.

Personer der ikke fremgår af befolkningsregisteret, findes alt andet lige ikke i den danske befolkning. Det vil sige, at vedkommende er udvandret eller gået bort. Der kan i denne analyse ikke siges noget om hvilken hændelse, der er indtruffet for personer, der har forladt befolkningen og søjlerne på figur 3.7 udtrykker blot andelen af individer, der kan observeres i befolkningen alle år efter 2010.

Boks 3.2

Definition af uddannelse, jobfunktion og familieforhold

De beskæftigedes uddannelsesniveau er målt som den højeste fuldførte uddannelse i september måned 2019. Variablen er kategoriseret i tre niveauer 1) ufaglært, 2) erhvervsuddannet og 3) videregående uddannelse. Kategoriseringen af *ufaglærte* omfatter personer med grundskolen, en ungdomsuddannelse eller anden adgangsgivende uddannelse som højeste fuldførte uddannelsesniveau. De *erhvervsuddannede* har som titlen antyder en erhvervsuddannelse. De *videregående uddannelser* omfatter korte- og mellemlange videregående uddannelser, bacheloruddannelser, lange videregående uddannelser samt Ph.d. og forskeruddannelser. Uddannelsesniveauet for internationale borgere er ofte behæftet med en vis usikkerhed, da registreringen kan være mangelfuld. Blandt denne subpopulation af internationale beskæftigede er det dog kun 2 pct. af individerne, hvor oplysninger om højeste fuldførte uddannelse ikke er tilgængelig. Risikoen for bias i fordelingen over uddannelsesniveau vurderes derfor at være begrænset.

Oplysninger om de beskæftigedes arbejdsopgaver beror på Danmarks Statistiks DISCO-08-klassifikation af arbejdsfunktioner. Information om de beskæftigedes jobfunktioner er ikke registreret i alle tilfælde. Således beror beregningerne kun på 40 pct. af de internationale beskæftigedes DISCO-koder. Fordelingen af de beskæftigede over arbejdsfunktioner skal altså fortolkes med en vis forsigtighed grundet risikoen for bias. Individer med arbejdsfunktioner indenfor *militært arbejde* er udeladt.

En familie består af en eller flere personer, der bor på samme adresse og identificeres i data ved hjælp af et familieidentificerende nummer. Begrebet *familie* relaterer sig således til familiens identificerende nummer i befolkningsregistret, hvor enlige har deres eget familie id og derfor tæller som en familie bestående af én person. Ikke-hjemmeboende børn under 18 år tælles med som enlige. Personer i parforhold omfatter samlevende og samboende par efter Danmarks Statistiks definitioner. Gifte ægtepar omfatter alle ægteskaber uanset køn.